

Кафедра соціальної роботи та мовної підготовки

Схвалено:

На засіданні кафедри соціальної роботи та мовної підготовки

Протокол № 10 від 23 червня 2024 р.

Завідувач кафедри Лариса ОЛЕКСІЄНКО

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Деонтологія соціального працівника»

Спеціальності: 231 Соціальна робота

Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: «Соціальна робота»

Спеціалізація: _____

Розробники силабусу навчальної дисципліни:

Єфременко Аліна Григорівна – доцент кафедри **соціальної роботи та мовної підготовки**

Викладач:

Єфременко Аліна Григорівна – доцент кафедри **соціальної роботи та мовної підготовки**

Силабус розглянуто на засіданні кафедри **соціальної роботи та мовної підготовки**

Протокол № 10 від «23» червня 2024р.

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	«Деонтологія соціального працівника»
Шифр та назва спеціальності	231 Соціальна робота
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	3 кредитів / 90 год Лекції: 18 Практичні заняття: 16 Самостійна робота студентів: 56
Терміни вивчення дисципліни	2 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://krm.maup.com.ua/methodical-support-of-educational-disciplines/

2. Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Єфременко Аліна Григорівна	
Науковий ступінь	Кандидат економічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри соціальної роботи та мовної підготовки
Контактна інформація викладача:	
E-mail	efremenko@ki-maup.com.ua
Контактний тел.:	+380677534923
Телефон кафедри	(0536) 75-88-58
Портфоліо викладача	https://ki-maup.com.ua/department-of-social-work-and-language-training/

3. Загальна характеристика дисципліни

Мета курсу: сформувати у студентів знання про морально-етичні норми соціальної роботи, вміння та навички щодо застосування ціннісно-орієнтованих принципів у сфері соціальної роботи.

Предмет курсу: процес опанування та втілення у практичній діяльності соціального працівника системи моральних норм та цінностей, що формує його професійну поведінку.

Ключові слова: деонтологія, соціальний працівник, етика соціальної роботи, моральна свідомість, професійна поведінка.

Програмні компетентності:

ЗК-4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК-6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК-10 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

СК-1 Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного)

СК-3 Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення

СК-11 Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, тендерних, етнічних та інших особливостей

СК-16 Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи

Результати навчання:

ПРН-1 Здатен здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами

ПРН-4 Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

ПРН-20 Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.

ПРН-21 Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

4. Зміст курсу:

Тема 1. Професійна етика як складова системи професійно-моральних відносин.

Сутність професійної етики, її об'єкти. Основні завдання, категорії та функції професійної етики. Поняття етикету і моралі.

Тема 2. Основні принципи деонтології у соціальній сфері.

Сутність поняття деонтології, її види. Історичне виникнення деонтології як науки. Основні завдання та принципи деонтології соціального працівника. Етичні категорії деонтології соціальної роботи.

Тема 3. Етичні стандарти соціальної роботи і соціальної допомоги.

Нормативно-правове забезпечення регулювання соціальної роботи в Україні. Характеристика основних документів з етики соціального працівника. Особливості Міжнародних етичних стандартів соціальних працівників, аналіз їх основних положень.

Тема 4. Концептуальні засади моделювання та прийняття рішень у соціальній сфері.

Професійні межі соціальної роботи як складова етичних відносин соціального працівника і клієнта. Поняття патерналізму. Сутність інструментальної та контрактної моделей спілкування. Чинники, що викликають деформації спілкування. Супервізія як засіб розв'язання професійних проблем у соціальній роботі. Характеристика моделей етичного прийняття рішень. Аналіз моральних відносин в деонтології та вибір стратегії для прийняття фахових етичних рішень.

Тема 5. Професійна відповідальність соціального працівника.

Види відповідальності та основні вимоги до особистісних якостей соціального працівника. Обов'язки соціального фахівця перед клієнтом. Етичні принципи міжособистісних відносин соціальних працівників. Основні компоненти соціальної культури фахівця соціальної сфери. Формування професійного іміджу соціального працівника.

Тема 6. Деонтологія соціального працівника у роботі з різними категоріями населення.

Основні категорії населення, що потребують соціальної допомоги та підтримки. Особливості надання соціальних послуг людям з обмеженими можливостями. Моральні аспекти роботи з дітьми та підлітками. Застосування етичних норм при розв'язанні проблем у неблагополучних сім'ях. Етика соціального працівника при наданні соціальних послуг людям похилого віку. Естетичні, моральні та психологічні норми соціального працівника у роботі з особами, постраждалими внаслідок військової агресії в Україні, та ветеранами війни.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, комп'ютери, системи он-лайн тестування, платформа дистанційного навчання.

5. Політика курсу:

Лекційні та практичні заняття проводяться у аудиторіях Інституту та/або з використання технологій дистанційного навчання на платформі Zoom.

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених політикою оцінювання.

Тестування проводиться з використанням автоматизованих систем онлайн-тестування в синхронному або асинхронному режимах. Кількість балів за тест визначається відповідною системою в залежності від критеріїв (складності питання, наявності декількох правильних

відповідей на питання тощо)

Робота на практичних заняттях передбачає опрацювання лекційного матеріалу та відповідної нормативно правової бази, участь у обговореннях питань щодо аналізу та застосування морально-етичних норм у соціальній сфері, виконання практичних завдань.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ) мають за мету сформувати у студентів вміння та навички етичного розв'язання проблем в різних соціальних ситуаціях.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. Відпрацювання пропущених практичних занять відбувається в індивідуальному порядку під час консультацій (в очному режимі або в режимі on-line на платформі Zoom).

Система оцінювання та розподіл бюджету часу:

Поточний контроль

Тема / завдання	Форма контролю (звітності)/ макс. кількість балів	Бюджет навчального часу		
		Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостійна робота студента
Тема 1.	ПР-6	2	2	6
Тема 2.	ПР-8	2	2	6
Тема 3.	ПР-8	4	4	6
Тема 4.	ПР-10	4	2	6
Тема 5.	ПР-8	2	4	6
Тема 6.	Т-30	4	2	6
ІНДЗ	30			20
Всього:	100	18	16	56

Умовні позначення: Т – тестування, ПР – робота на практичних заняттях, ІНДЗ – індивідуальні навчально-дослідні завдання.

Підсумковий контроль:

Формою підсумкового контролю дисципліни є диференційований залік, який проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни в усній формі з урахуванням балів накопичених студентом під час вивчення дисципліни.

Форма перевірки та оцінювання завдань самостійної роботи Індивідуальні завдання

В результаті виконання Індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ) здобувач повинен опанувати основні поняття деонтології соціального працівника, засвоїти етичні принципи та стандарти з метою подальшого їх використання та забезпечення високої якості надання соціальних послуг різним категоріям клієнтів.

Тему ІНДЗ студенти обирають довільно на початку вивчення дисципліни, виконують її у позааудиторний час. Здобувач також має право обрати власну тему для дослідження, попередньо узгодивши її з викладачем курсу.

Орієнтовна тематика ІНДЗ.

1. Етичні традиції соціальної роботи: історія та сучасні підходи.
2. Роль професійної етики у діяльності соціального працівника.
3. Аналіз нормативно-правового забезпечення діяльності соціального працівника.
4. Супервізія як регулююча та контрольна функція підвищення ефективності соціальної роботи.
5. Міжособистісні стосунки у професійній діяльності соціального працівника.
6. Формування професійного іміджу соціального працівника.

7. Вирішення конфліктів у соціальній сфері шляхом застосування морально-етичних норм спілкування.
8. Принципи і стандарти етики соціальної роботи України та країн світу: порівняльний аспект.
9. Роль деонтології у підвищенні якості соціальної роботи з дітьми та підлітками.
10. Особливості підготовки фахівців соціальної сфери з урахуванням деонтологічних підходів та принципів.
11. Етика взаємодії соціального працівника та осіб з обмеженими можливостями.
12. Морально-психологічні умови попередження конфліктних ситуацій.
13. Етичні засади соціальної роботи з клієнтами – жертвами домашнього насильства.
14. Аналіз конфліктів у соціальній роботі.
15. Характеристика морально-духовних якостей та професійних цінностей соціального працівника.

ІНДЗ оцінюється у 30 балів за наступними критеріями:

30 балів – оформлення виконане на високому рівні, студент у повному обсязі володіє матеріалом, який доповідає у формі презентації, здійснює коментування результатів дослідження та їх практичне застосування, активно відповідає на питання учасників обговорення.

20 балів – оформлення виконане, при аналізі результатів дослідження студент припускається незначних неточностей, відповідає на питання на достатньому рівні.

10 балів – оформлення виконане, проаналізовано недостатню кількість інформаційних джерел, студент лише частково володіє інформацією щодо застосування морально-етичних норм у соціальній сфері, участі у дискусії не бере, відповісти на питання без допомоги викладача не може.

5 балів – студент виконав лише технічне оформлення зібраного матеріалу, висновки за проведеним дослідженням не здійснено, відповісти на питання не може.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C		
68 - 74	D	задовільно	
60 - 67	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика академічної доброчесності:

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);

- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

6. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Зозуляк-Случик Р. В. Етика соціальної роботи: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ: НАІР, 2019. 190 с.
2. Все про соціальну роботу : навч. енциклопед. словник-довідник / за наук. ред. В. М. Пічі ; [уклад.: Н. М. Гайдук, Л. Є. Клос, О. Я. Бік, В. М. Піча]. 3-тє вид., перероб. та допов. Львів : Новий Світ2000, 2020. 618 с.
3. Зозуляк-Случик Р.В. Формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах : монографія. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. 460 с.
4. Ключко О.О. Етика фахівця соціальної сфери у схемах і коментарях : навч. посіб. Суми : ФОП Цьома С.П., 2018. 92 с.
5. Семігіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с. / вебсайт. URL: https://www.researchgate.net/profile/Tetyana_Semigina3/publication/342003632_Sucasna_socialna_robota/links/5eddf6ae299bf1d2_0bd86768/Sucasna-socialna-robota.pdf
6. Роєнко С.О. Етика соціальної роботи : навч. посібник. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. 202с.
7. Сушик І.В. Етика та деонтологія соціального працівника : навч. посіб. Луцьк : ІВВ Луцький НТУ, 2020. 188 с.
8. Белавін С., Мітіна С. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів : навч. посібник. Гельветика, 243 с.
9. Єфременко А., Стегній П., Задорожна Н. Актуальні аспекти особистісно-професійних характеристик соціального працівника у взаємодії з різними категоріями клієнтів: виклики, стратегії та ефективність. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2024. № 6.

Додаткові:

1. Про соціальну роботу з дітьми та молоддю : Закон України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Про пенсійне забезпечення: Закон України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#Text>
3. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>
4. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>
5. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
6. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей: Закон України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2623-15>
7. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні [: Закон України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
8. Про соціальні послуги: Закон України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/966-15>
9. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF#Text>
10. Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено фактичне позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей: Закон України від 26 січня 2022 р. № 2010-IX. URL: www.zakon.rada.gov.ua

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної ради України URL: www.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України URL: www.kmu.gov.ua
3. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України URL: www.msp.gov.ua